

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2022. április

HÍREK

Az éneklő fakéreg

A Mecsek erdeiben április közepén már valóságos hangverseny zajlik. Az énekesmadarak szinte egymást túllícitálva vesznek részt a tavaszi koncertben.

Az öreg tölgyesekben hangosan szólnak a léprigók, a bükkösökben felhangzik az örvös légykapók finom éneke, a patak völgyekben az ökörszemek hangosan csengő strófái hallatszanak, és szinte mindent betölt az erdei pintyek csattogó éneke. Legtöbbször a hang gazdája könnyen felfedezhető, hiszen az éneklő hímek gyakorta ülnek ki jól látható helyekre. Ám vannak olyan fajok, melyeket az énekük után is nehéz megtalálni. A fakuszok is tipikusan ilyen madarak. Elképesztő rejtőszínük miatt szinte belesimulnak a fakéregbe, és amíg nem mozdulnak meg, bizony sokszor nehéz észrevenni őket. Áprilisban megkönnyíti a dolgunkat a nászviselkedésük, hiszen a revírfoglalás időszakában a hímek nem csak énekelnek, hanem előszeretettel kergetik a tojókat. Ilyenkor a párok fáról-fára röppennek, és csavarvonalban kúsznak fel a fatörzseken, miközben a hímek hallatják szép éneküket. A Mecsekben mindkét faj költ. A rövidkarmú fakusz (*Certhia brachydactyla*) a gyakoribb, míg a hegyi fakusz (*Certhia familiaris*) a ritkább fészkelő. Terepi határozása a tollazati hasonlóság miatt nem egyszerű, de az énekhangjuk árulkodó. Az éneklő hímek leleplezik kilétüket.

A fakuszok Magyarországon védett fajok. Természetvédelmi értékük 25.000 Ft.

(Szöveg és fotó: Völgyi Sándor)

Tavaszi lilában

A tavasz minden érzékszervünkre hatással van; madárdaltól hangos a természet, ezer színben pompáznak a virágok, és a medvehagyma jellegzetes illatát is érezhetjük már.

Halvány sáfrány, leánykörtörcsin, odvas keltike, hogy csak néhányat említsünk az ilyenkor nyíló lilás színű virágból. Az elmúlt hetekben újabb – ilyen színben pompázó – vadvirágunk kezdett virágzásba, ezúttal a Barcsi borókásban.

A fekete kökörtörcsin, melynek virágai – hűen nevéhez – sötétlila, már-már fekete színben pompáznak, kedveli a homokos talajt, a meleg, déli lejtőket, erdei fenyvesek tisztásain is találkozhatunk vele. Ezt a körülbelül 8-12 cm magas növényt selymes szőrzet borítja. Mérgező, de emellett gyógyhatású anyagokat is tartalmaz; a népi gyógyászatban teájával asztmatikus panaszokat és fejfájást gyógyítottak. Magvait a szél röpíti, melyek földet éréskor dugóhúzószzerűen fúródnak a talajba, és a mag így tulajdonképpen „elveti” saját magát. Védett, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.

(Szöveg és fotó: Schulcz Andrea)

Illegális hulladéklerakót számoltak fel a természetvédelmi őrök

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrei, mint eddig minden évben, idén is több helyszínen számoltak fel illegális hulladéklerakókat védett természeti területeken, takarítottak ki tanösvényeket, kirándulóhelyeket, sétautak környékét.

Ezúttal a Szekszárdi-dombság kedvelt kirándulóhelyén, a Szarvas-szurdik mellett gyűjtöttek össze kb. 1 köbméter hulladékot, ezzel is mentesítve a természeti környezetünket a felelőtlen emberek által eldobott szeméttől.

A kirakott hulladék amellet, hogy látványnak sem szép, elcsúfítja a környezetet, védett növények élőhelyét teszi tönkre, állatokat sebezhet meg, vagy pusztíthat el, és a talajt is szennyezi.

A hulladék ingyenes elhelyezésére lehetőség van a nagyobb településeken található hulladékudvarokban. Vigyázzunk a környezetünkkel!

(Szöveg és fotó: Varga Zsolt)

Megszabadultak a bundájuktól a drávaszentesi racka juhok

Április első felében került sor a drávaszentesi állattartó telepen lévő rackajuhok nyírására. Közel 200 juh töltötte itt a telet, és januártól számuk tovább emelkedett, köszönhetően a bárányszületeknek; idei évben 148 fekete báránnyal gazdagodott az állomány. Így nagyjából 350 racka várja a kihajtást a Barcsi borókásba. Mielőtt azonban nekivágnának a már megszokott útnak, egy kis „fazonigazítás” várta őket: nyírás és körmölés.

Manapság már kiveszőben a juhok nyírásának mestersége, a juhászok is alig művelik. Főleg, ha több száz fős egyedszámú nyájról van szó. Ezért minden tavasszal, kihajtás előtt külön nyíró brigádokat fogadnak ebből a célból.

A nyíró brigádok speciálisan erre a munkára szakosodtak, nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek. Korábban a nemzeti park igazgatóság is ilyen brigádokkal végeztette a nyírást, és ezen alkalmakkor a kollégák elsajátíthatták a géppel való nyírás technikáját, ennek köszönhetően az elmúlt években már mi magunk végeztük mind a nyírást, mind a körmölést.

(Szöveg és fotó: Schulcz Andrea)

Május 6-ig lehet nevezni a „Mohács 500” rajzpályázatra

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság gyermekrajzpályázatot hirdetett április 12-én a mohácsi csata 500. évfordulójára történő felkészülés alkalmából.

Várjuk mohácsi és Mohács környéki alsó és felső tagozatos iskolás gyerekek alkotásait az alábbi témakörökben:

Mohács történelme:

a település, vagy környékének valamilyen történelmi eseményének ábrázolása

Mohács és környékének természeti értékei:

a Duna-Dráva Nemzeti Park területeinek, védett állatok, növények ábrázolása

Mohács néprajza:

népszokások, hagyományok, viseletek megjelenítése.

A részletes pályázati kiírás ide kattintva tölthető le:

https://ddnp.hu/fileman/Uploads/szorolapok/Mohacs500_rajzpalyazat.pdf

---

SZEMELVÉNYEK A TERMÉSZETVÉDELEM TÖRTÉNETÉBŐL

---

80 éve történt

Az Országos Természetvédelmi Tanács javaslatára 1942-ben az ország többi területéhez hasonlóan a Dél-Dunántúlon is védetté nyilvánítottak területeket. A Földművelésügyi Miniszter 90.834/1942 (VI.27) számú határozata rendelkezett néhány Barcs határában fekvő természeti emlék védetté nyilvánításáról. Ekkor lett védett a Barcsi rét, Barcsi erdő, Barcsi borókás, Patkó Bandi tölgyfája, valamint a Lantalakú fenyő. A védelem összesen 8 ha területet érintett.

Forrás: Rakonczay Zoltán: A természetvédelem története Magyarországon, Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2009.

*Illusztráció: Az állatok védelme (szerk.: Herman Ottó), Franklin Társulat, Budapest, 1883.
Sorozatszerkesztő: Varga Zsolt*

ÖKOTURIZMUS

Túrák elektromos kerékpárral

Áprilistól ismét az elektromos kerékpárok nyergébe lehet pattanni és felfedezni a Mecsek természeti és kultúrtörténeti látnivalóit.

A vezetett túrák elkalauzolnak Abaliget és Orfű térségébe, érintik az orfűi malmokat, a Vízfő tanösvényt, az Abaligeti-barlangot, a kővágószőlősi és a cserkúti Árpád-kori templomot. A résztvevők vadregényes erdőben tekerhetnek, megkóstolhatják a legjobb mecseki mézeket, sajtokat vagy látogatást tehetnek egy működő malomban. A Kelet-Mecsek vadregényes világa a másik kedvelt úti cél: kerékpározhatunk a Zengő oldalában, kis aszfaltozott hegyi utakon a Mecsek erdeiben, érintve az üvegesek útját és a Pécsváradi várat.

A Haibike Sduro trekking/MTB elektromos pedelec kerékpárokat az Aktív Magyarországért Felelős Kormánybiztosi Iroda, valamint az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ az E-Kerékpár Program keretében biztosítja.

A programokról információk a Túrák, rendezvények, előadások májusban cikkünkben adunk tájékoztatást.

Béda-Karapancsa – kalandok a gólyák birodalmában

Béda-Karapancsa a Duna magyarországi alsó szakaszának kiemelkedő értéket képviselő élőhelyeit foglalja magába. A háborítatlan ártéri erdők mélyén zavartalanul pihennek meg a vízimadarak, a ligeterdőkben szebbnél szebb virágok bontják szirmaikat. Hazánkban itt él a „legnagyobb sűrűségben” a rétisas és a fekete gólya.

A dunai ártér határában, Mohácstól délre fekvő Kölked mindig biztos fészkelő és táplálkozó helye volt a fehér gólyáknak. Itt található az országban egyedülálló **Fehér Gólya Múzeum**. A tematikus kiállításon élményt adó tárlatvezetés keretében ismerkedhetünk meg a fehér gólyák táplálkozásával, fészkelési szokásaival, vonulásukkal. Kitekintést kapunk a gólyák családjának valamennyi tagjáról, melyek közül hazánkban csak két faj él. A gólya irodalmi, néprajzi vonatkozásai is megtalálhatók itt. Költési időszakban a környező villanyoszlopokon élőben is megtekinthető a gyönyörű madár.

Tárlatvezetés a Fehér Gólya Múzeumban

A Fehér Gólya Múzeum foglalkozásai, gyermek- és családi programjai, kézműves foglalkozásai élményszerűen, interaktívan segítik a természeti értékek megismerését. A létesítményben lehetőség nyílik kerékpárkölcsonzésre is. A múzeum a térség felfedezésére induló túrák kiindulópontja. Júliusban és augusztusban minden szombaton indul a **Gólyák nyomában Béda-Karapancsán** című program, melynek résztvevői kenutúrán nyerhetnek bepillantást a vízi paradicsomba, majd a Fehér Gólya Múzeumban tartott tárlatvezetésen behatóan megismerhetik a gólyák élőhelye mellett tavaszi és nyár végi vonulásuk jellegzetességeit, továbbá fészkelési és táplálkozási szokásait.

A tájegységben található a **Boki-Duna**. A vízfelület évszázadokkal ezelőtt a Duna egy túlfelzárkózott kanyarulata volt, mely lefűződött és ma holtágként él tovább. A víz mellett kialakított **halászati bemutatóhelyen** a látogatók többszáz évet ugorhatnak vissza a múltba és egy ősi vízi világba pillanthatnak be. Megismerhetik elődeink halfogási módszereit és eszközeit, valamint a hal tartósításának módszereit is.

Boki-Duna halászati bemutatóhely

Információ, bejelentkezés programokra:
Fehér Gólya Múzeum - 7717 Kölked, Széchenyi u. 1. -
Tel.: 69/384-208, 30/846-6020
E-mail: info@fehergolyamuzeum.hu

Túrák, rendezvények, előadások májusban

Május 4.: Kalandozások a Havi-hegyen

A Havi-hegy élővilágának ismert és kevésbé ismert tagjaival lehet találkozni a programon. Szó lesz a hegyek kialakulásának folyamatáról és a Havi-hegyet alkotó kőzetek tulajdonságairól. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 70/374-0295. Helyszín, időpont: Tettye tér buszmegálló, 10.00 óra, a program időtartama: 60 perc, a részvételi díj: 500 Ft/fő.

Május 11.: Madarak és Fák Napja

A jeles nap alkalmából várjuk az iskolásokat egy különleges délelőttre, amikor megismerkedhetnek hazánk ritka madaraival és különleges fáival. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 70/374-0295. Helyszín, időpont: Pintér-kert Arborétum, 10.00 óra, a program időtartama: 60 perc, a részvételi díj: 500 Ft/fő.

Május 14.: Cikta túra

A program első részében madárgyűrzési bemutatóval egybekötött sétát teszünk a Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet nagydorogi Szenes-legelőjén virágzó homokgyepen, majd megismerkedünk a „gyepkezelő” állatokkal. Helyszín, időpont: Cikta Major, Nagydorog, 9.00 óra. A túra hossza, időtartama: 5 km, 3 óra, a részvételi díj: 700 Ft/fő.

Május 14.: Emlékhelyek Napja - Színes programok a Mohácsi Nemzeti Emlékhelyen

A Nemzeti Örökség Intézete Emlékhelyek Napja 2022 elnevezéssel országos eseménysorozatot szervez 2022. május 14-én. Az esemény célja az emlékhelyek népszerűsítése, valamint hogy az egyes emlékhelyek programjain keresztül a köztudatba mindinkább beépüljön a magyarországi emlékhelyek létezése. Ezen a napon a nemzeti és történelmi emlékhelyek különleges programokkal várják a történelem és kultúra iránt érdeklődő látogatókat szerte az országban, így a Mohácsi Nemzeti Emlékhelyen is. Információk a programról: <https://ddnp.hu/okoturizmus/programok>

Május 14.: Egynapos vízitúra a Dráván

Egy természeti szépségekben különösen gazdag vízi túrát ajánlunk Vejtői és Drávaszabolcs között a Dráván. A Dráva Európa egyik legtisztább vizű folyója, ahol a magyarországi halfajok 2/3-a megtalálható. A program során a terület természeti értékeit ismerhetik meg a résztvevők, szerencsés esetben az ártéri madárvilág képviselői – szürke gémekek, nagy kócsagok, ritkán jégmadár és rétisas is a szemünk elé kerülhet. Információ és jelentkezés: www.helian.hu

Május 15.: E-bike túra a Mecsekben – Cseppkőrút

Ezt az e-bike túrát a Nyugati-Mecsek látványosságai köré szerveztük. Nem maradhatnak ki belőle az orfői malmok, a Vízfő tanösvény, az Abaligeti-barlang, a kővágószőlősi és a cserkúti Árpád-kori templom és a Mecsek csodálatos erdei sem. Gyönyörű utakon, a Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet természeti és kultúrtörténeti értékekben gazdag erdeiben, hegyen-völgyön keresztül tekerünk, amely az e-bike-okkal könnyen megtehető. Most fogjuk csak érezni igazán a hegyi kerékpározás örömét, amikor nem kell tartani az emelkedőktől. Információ, jelentkezés: www.helian.hu

Május 15.: Vízitúra a Fekete-vízen

A Fekete-víz a Dráva egy kisebb mellékfolyója, amely kellően vadregényes, kacskaringós, a vízmélység azonban elérheti a két métert is. Ennek ellenére kezdőknek, családoknak ideális, mert nincs sodrás, és az állatvilág legalább olyan bőségben van jelen, mint a Dráván. A túra hossza attól is függ, hogy a felső, vagy az alsó szakaszt tudjuk evezni (7-10 km), ami kb. 3-3,5 órát vesz igénybe. Információ és jelentkezés: www.helian.hu

Május 21.: Hajnali madárles a Pacsmagi-tavakon

Helyszín: Regöly, Majsapuszta Halászati telep (a Regölyt és Keszőhidegkutat összekötő országútról közelíthető meg). Időpont: 6.00 óra. Túra hossza, időtartama: 8 km, 4 óra, a részvételi díj: 700 Ft/fő.

Május 21.: Éjszakai kalandtúra a Gemencben

A túra során Gemencben Keselyűs környékén ismerkedhetünk a nemzeti park éjszakai hangjaival, hangulatával. Lehetőség nyílik ismerkedni a terület denevéreivel detektor segítségével, hallgathatjuk a baglyok, sakálók és egyéb éjszakai vadak hangjait. Kiváló bátorságpróba, a részvételhez zseblámpa szükséges! A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges! E-mail: attila.komlos@ddnp.hu, eva.horvath@ddnp.hu. Helyszín, időpont: Holt-Sió keleti parkolója 635704, 109944 (N46,333844°, E18,861819°). Keselyűsből a Sió-Árvízkapu felé tartva a Duna töltésén 1,5 km. A túra hossza, időtartama: 2,5 km, 4 óra, a részvételi díj: 700 Ft/fő.

Május 25.: Gyógyító növények a kertben

A Pintér-kert Arborétumban tett szakvezetéses túra alkalmával az érdeklődők megismerkedhetnek az itt előforduló gyógyhatású növényekkel, valamint ezek egészségre gyakorolt jótékony hatásairól is megtudhatnak új információkat. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 70/374-0295. Helyszín, időpont: Pintér-kert Arborétum, 10.00 óra, a program időtartama: 60 perc, a részvételi díj: 500 Ft/fő.

Május 28.: Gyereknapi a gólyák világában

Kedves gyerekek, gyereknapi alkalmából szeretettel várunk benneteket a Fehér Gólya Múzeumba, ahol megismerkedhettek a gólyák táplálkozási, fészkelési és vonulási szokásait. Ezen a délelőttön kézműveskedés keretében kipróbálunk többféle technikát, lesz itt kavicsfestés, magkép készítés, csillámtetkő, békahajtogatás. A program résztvevőinek létszáma korlátozott, ezért előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 30/846-6020. Helyszín, időpont: Kölked, Fehér Gólya Múzeum, 9.00 óra. A program időtartama: 2-3 óra, a részvételi díj: 900 Ft/fő.

Május 28.: Művészet a természetben

A program a művészetről szóló ráhangoló kiselőadással indul, majd sétát teszünk a Szoborparkban, érintve az egyes alkotói periódusok legjellemzőbb munkáit. Többek között helyet foglalunk a Szimpozion asztal körül, ellátogatunk a napjainkban is színházi előadások helyszínévént szolgáló Amfiteátrumhoz, valamint az annak közelében kialakított Pihenőtérhez, bekukkantunk a Meditáció kertjébe és megtekintjük a Kőesést. A séta zárásaként végigjárjuk a 2020-ban átadott panorámasétányt, ahonnan a magasból is megcsodálhatjuk a szoborparkot. Helyszín, időpont: Nagyharsányi Szoborpark, 10.00. Részvételi díj: a belépő ára.

Május 28.: Májusfa kitáncolás az Ős-Dráva Látogatóközpontban

Helyszín, időpont: Ős-Dráva Látogatóközpont, 16.00 óra. A program időtartama: 3-4 óra, ingyenes program.

Május 28.: E-bike túra a Közép-Mecsekben

A Mecsek Magyarország talán legváltozatosabb felépítésű hegysége, amely természeti csodákkal, védett környezeti értékekkel rendelkezik és olyan belső hegyi utakat kínál, amelyre a legigényesebb bringások is csettinteni fognak. A Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet vadregényes erdeiben tekerhetünk, kipróbálhatjuk a legjobb mecseki mézeket, sajtokat vagy látogatást tehetünk egy működő malomban. Közben olyan belső régi bányász útvonalon is végig tekerünk, amelynek a létezéséről se tudtál. A túravezető pedig csak mesél és mesél... Információ, jelentkezés: www.helian.hu

A programok résztvevőire a mindenkor érvényes koronavírus-veszélyhelyzettel összefüggő szabályok érvényesek.

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály

7625 Pécs, Tettye tér 9.

Tel.: 30/405-4571, 30/377-3388

E-mail: szilvia.wodtke@ddnp.hu, attila.komlos@ddnp.hu

www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, kérjük jelezze ezt számunkra „Hírlevél leiratkozás” tárgyú e-mailben! Köszönjük!